

## POSTANOWIENIE

Dnia 3 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wojciechowski

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej  
na posiedzeniu bez udziału stron w dniu 3 kwietnia 2025 r.  
wniosku SSN Marty Romańskiej z dnia 12 lutego 2025 r. o wyłączenie SSN Igora Zgolińskiego, SSN Adama Doliwy, SSN Ryszarda Witkowskiego i SSN Renaty Żywickiej *ewentualnie* o wyłączenie SSN Marty Romańskiej od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I ZB 78/24 dotyczącej wniosku o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności przez SSN Marka Siwka

postanowił:

**wniosek SSN Marty Romańskiej z dnia 12 lutego 2025 r. o wyłączenie SSN Igora Zgolińskiego, SSN Adama Doliwy, SSN Ryszarda Witkowskiego i SSN Renaty Żywickiej od udziału w sprawie I ZB 78/24 wraz z wnioskiem SSN Marty Romańskiej o wyłączenie jej od udziału w sprawie I ZB 78/24 pozostawić bez rozpoznania.**

## UZASADNIENIE

W dniu 12 lutego 2025 r. SSN Marta Romańska wyznaczona do udziału w rozpoznaniu wniosku, zarejestrowanego pod sygn. akt I ZB 78/24, o zbadanie spełnienia przez SSN Marka Siwka wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących ich powołaniu i ich postępowania po powołaniu, złożyła wniosek o wyłączenie od rozpoznania tej sprawy innych członków składu orzekającego tj. SSN Igora Zgolińskiego, SSN Adama Doliwy,

SSN Ryszarda Witkowskiego i SSN Renaty Żywickiej, a w razie nieuwzględnienia tego żądania, SSN Marta Romańska wniosła o wyłączenie jej od rozpoznania sprawy o sygn. akt I ZB 74/24.

**Sąd Najwyższy zważył, co następuje.**

Wniosek należało pozostawić bez rozpoznania.

W orzecnictwie Sądu Najwyższego podejmowano rozważania dotyczące dopuszczalności wniosku o wyłączenie członka składu orzekającego od udziału w rozpoznaniu wniosku o zbadanie wymogów niezawisłości i bezstronności, przez sędziego Sądu Najwyższego na podstawie art. 29 § 4 – 25 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (dalej: „u.SN”) składanego przez innego członka tego składu. Zgodnie z wyrażonym w tej materii poglądem Sądu Najwyższego - który niniejszy skład Sądu w pełni podziela – w postępowaniu w przedmiocie badania spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości lub bezstronności określonym w art. 29 § 4 – 25 u.SN, niedopuszczalny jest wniosek członka składu orzekającego o wyłączenie od udziału w rozpoznaniu wniosku o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności innego członka tegoż składu (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 27 grudnia 2022 r., I ZO 68/22; z 20 lutego 2023 r., I ZO 12/23; z 22 lutego 2023 r., I ZO 67/22).

Sąd Najwyższy zauważył, że oczywiście w postępowaniu w przedmiocie badania spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości lub bezstronności, określonym w art. 29 § 4 – 25 u.SN, możliwe jest wyłączenie wylosowanego sędziego od udziału w rozpoznaniu takiej sprawy, lecz może to nastąpić gdy: 1) zachodzą okoliczności skutkujące wyłączeniem sędziego z mocy prawa (*iudex inhabilis*), lub 2) gdy żądanie wyłączenia (wniosek o wyłączenie) go od udziału w sprawie zgłosi wylosowany sędzia, albo 3) w wyniku wszczętego z urzędu (a nie na wniosek) postępowania o wyłączenie w sytuacji gdy nie dojdzie do „samowylączenia” się wylosowanego sędziego (por. np. E. Skrętowicz, *iudex inhabilis i iudex suspectus* w polskim procesie karnym, Lublin 1994, s. 70, R. Kmiecik, Tryb wyłączenia sędziego i prokuratora w kodeksie postępowania karnego, Prokuratura i Prawo, 1999, nr 11 – 12, s. 23, K. Papke – Olszauskas, Wyłączenie uczestników procesu karnego, Gdańsk 2007, s. 147 – 155 i s. 180 – 181) (zob.

postanowienia Sądu Najwyższego z 20 lutego 2023 r., I ZO 12/23, z 22 lutego 2023 r., I ZO 67/22).

Jak zwracał uwagę Sąd Najwyższy, jeżeli sędzia uznaje, że zachodzi przyczyna wyłączająca go z mocy art. 40 § 1 k.p.k., wyłącza się, składając oświadczenie na piśmie do akt, a na jego miejsce wstępuje inny sędzia. Powołany przepis nie przewiduje możliwości złożenia wniosku o wyłączenie przez innego sędziego wyznaczonego do udziału w sprawie, co do którego nie zachodzą okoliczności uzasadniające wyłączenie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 27 grudnia 2022 r., I ZO 68/22).

Należy bowiem podkreślić, że zgodnie z art. 42 § 1 k.p.k. wyłączenie sędziego następuje na żądanie sędziego, z urzędu albo na wniosek strony. W powiązaniu z pozostałymi jednostkami redakcyjnymi art. 42 k.p.k. nie ma wątpliwości, iż z literalnego brzmienia art. 42 § 1 k.p.k. wynika wprost, że wyłączenie sędziego może nastąpić wyłącznie na żądanie sędziego, którego wniosek osobiście dotyczy. Przepis ten nie przewiduje możliwości złożenia wniosku o wyłączenie przez innego sędziego, w tym w szczególności innego sędziego wyznaczonego do udziału w danej sprawie. Z kolei wyłączenie z urzędu nie następuje na wniosek.

Ponadto, jak podnosi się w doktrynie, sama kwestia dotycząca tego, czy wyłączenie sędziego z powodu okoliczności z art. 41 § 1 k.p.k. może nastąpić z urzędu jest sporna i w orzecznictwie występuje rozbieżność stanowisk. Niewątpliwie jedynie gdy zachodzi jedna z przyczyn wymienionych w art. 40 k.k., a sędzia nie składa oświadczenia o wyłączeniu, to sąd z urzędu powinien wyłączyć sędziego od udziału w sprawie (zob. D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany, LEX/el. 2025, art. 42). Niniejszy skład Sądu przychylił się do stanowiska, zgodnie z którym jest oczywiste, że decyzji o wyłączeniu sędziego na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. sąd nie może podjąć z urzędu, albowiem tryb ten ustawa rezerwuje wyłącznie dla wypadków występowania przyczyn wyłączających sędziego z mocy art. 40 k.p.k. (art. 42 § 2 k.p.k.) (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 marca 2008 r., III KK 421/07, a także postanowienie Sądu Najwyższego z 15 września 2021 r., IV KK 348/21).

Wobec powyższego, ze względu na niedopuszczalności z mocy ustawy, wniosku SSN Marty Romańskiej o wyłączenie SSN Igora Zgolińskiego, SSN Adama Doliwy, SSN Ryszarda Witkowskiego i SSN Renaty Żywickiej od udziału w rozpoznaniu wniosku o zbadanie spełnienia przez SSN Marka Siwka wymogów niezawisłości i bezstronności zarejestrowanego pod sygn. akt I ZB 78/24, na mocy stosowanego odpowiednio art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 128 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych i art. 10 u.SN, rozstrzygnięto jak na wstępie.

Odnosząc się natomiast do wniosku SSN Marty Romańskiej o jej wyłączenie od udziału w rozpoznaniu wniosku o zbadanie spełnienia przez SSN Marka Siwka wymogów niezawisłości i bezstronności zarejestrowanego pod sygn. akt I ZB 78/24, Sąd Najwyższy zauważa, iż prawomocnym postanowieniem z dnia 26 marca 2025 r. w sprawie o sygn. akt I ZO 30/25, Sąd Najwyższy wyłączył SSN Martę Romańską od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I ZB 78/24 na wniosek SSN Marka Siwka o jej wyłączenie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 26 marca 2025 r., I ZO 30/25).

Powyższe rozstrzygnięcia czynią zatem bezprzedmiotowym rozpoznanie żądania wnioskującej, gdyż formułowany wniosek stracił swą aktualność.

Mając na względzie powyższe, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

[M. T.]

[a.ł.]